

Burgerschap

Doe de burgerschapscan

Burgerschap op school is veelomvattend. Het gaat ondermeer over sociale competentie, democratische besluitvorming en participatie aan het samenleven binnen en buiten de school. Om beter zicht te krijgen op alle aspecten van burgerschap bij u op school, hebben wij een burgerschapscan ontwikkeld.

Beter zicht op burgerschap

De burgerschapscan is een online vragenlijst die door alle leerkrachten wordt ingevuld. Dat duurt ongeveer 10 minuten. Er wordt aan de hand van 56 vragen gevraagd: 'Hoe vind jij dat jullie school scoort?' De vragen zijn verdeeld in de volgende categorieën:

- Kwaliteitszorg
- Onderwijsaanbod
- Sociale competentie
- Democratie
- Participatie
- Identiteit

Tot slot wordt er gevraagd naar:

- Ontwikkelbehoeften

Burgerschapscan

Eigenschappen onderzoek:

Aantal pagina's: 8
U bent op pagina: 1
Onderzoek gestart door: SOL
Onderzoek gestart in samenwerking met: Onderzoekdoen.nl

Kwaliteitszorg
Welke score geeft u uw school?
Scoremogelijkheden: 1 = 'weet ik niet' en verder kunt u scoren van 2(zeer slecht) tot 10(uitmuntend)

Onze school heeft een goede en gedragen visie op burgerschap en sociale integratie.
1

Onze school heeft concrete doelen voor burgerschap en sociale integratie.
1

Onze school evalueert regelmatig of de beoogde doelen worden gerealiseerd.
1

Onze school stemt het aanbod mede af op risico's en ongewenste opvattingen en gedrag van leerlingen.
1

Aan de slag met de uitkomsten

Voor elke vraag wordt er een gemiddelde score berekend. Daarnaast is er ook zicht op de verdeling van de scores per vraag, zodat men weet of er veel of weinig overeenstemming is binnen het team. De uitslag van de scan wordt met de directie en het team besproken, bijvoorbeeld aan de hand van de volgende vragen:

- Wat doen we met de vragen of categorieën met een lage score?
- Wat doen we met de vragen waarbij de meningen in het team uiteenlopen?
- Wat doen we met de ontwikkelbehoeften die uit de scan naar voren komen?

Vraag de identiteitsbegeleider naar de burgerschapscan. Kijk op onze [website](http://www.sol-identiteitsbegeleiders.nl) bij 'Actueel' voor meer screenshots.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Welke aanpak past bij onze school?

Als een school ons vraagt om te adviseren bij sociaal emotionele ontwikkeling, dan willen we eerst weten wat de school belangrijk vindt en wat er goed gaat en minder goed.

Thematische aanpak

Een school kan er dan voor kiezen om enkele thema's aan te pakken zoals het leren omgaan met conflicten, het invoeren van leerlingmediatoren of het creëren van een positieve sfeer in de groepen. Om deze thema's met blijvend succes aan te pakken werken wij met een team aan:

- Leerkrachtvaardigheden
- Afspraken over planning, evaluatie en borging
- Ondersteunend materiaal

Methodekeuze

Veel scholen willen een doorgaande lijn van de kleutergroepen tot en met groep 8: in alle groepen dezelfde begrippen en dezelfde manier van denken en doen.

Dan kan een school er voor kiezen om met een methode te werken. Met onze kennis van de verschillende methodes helpen wij scholen bij het maken van een goede keuze. Daarbij spelen de eigen visie en de sterke en minder sterke punten van de school een belangrijke rol. Wij kunnen, bijvoorbeeld op een studiemiddag, de kernpunten van verschillende methodes presenteren en de leerkrachten enkele voorbeeldlessen laten uitproberen in het team. Op onze [website](http://www.sol-identiteitsbegeleiders.nl) vindt u een voorbeeld van enkele belangrijke aspecten van verschillende methodes.

Implementatie

Na een goed keuzetraject, volgt een goed implementatietraject. Daarin zorgen wij ervoor dat de methode na verloop van tijd niet met een laag stof in de kast verdwijnt. De methode is een hulpmiddel bij de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen, en die ontwikkeling willen we natuurlijk ook zien. Daartoe trainen we leerkrachten en het team, zodat het prettiger leren en leven is voor iedereen op school.

Democratie leren

Verkiezingen op school?

In de media kun je meedoen aan allerlei verkiezingen: de beste zangeres, de leukste reclame, het mooiste boek, de beste leerkracht. Dat lijkt democratisch, want: de meeste stemmen tellen!

Op 9 juni kiest Nederland weer een nieuw parlement. Hoe kan je daar op school aandacht aan besteden?

De neiging bestaat om alleen in de bovenbouw aandacht te besteden aan de verkiezingen. Onder de paraplu van "Burgerschap" moeten de kinderen in elk geval iets leren over de democratie in Nederland, met name over de Tweede Kamer en de regering. Een andere mogelijkheid is om de verkiezingen na te spelen. De bovenbouwers richten partijen op, maken folders en een presentatie en gaan de klassen langs. Een andere groep kinderen richt een stemlokaal in, en alle kinderen mogen hun stem uitbrengen.

Mogen stemmen kan het gevoel geven invloed te hebben. Kennis opdoen is belangrijk. Verkiezingen naspelen kan helpen. Maar waar gaat het om?

Verantwoordelijkheid leren

Het gaat bij democratie niet alleen om kennis van de samenleving, en om de mogelijkheid te stemmen. Het gaat óók om vaardigheden als vergaderen, argumenteren, besluiten nemen en conflicten oplossen. En om een houding van participatie, verantwoordelijkheid, respect en tolerantie. Het gaat erom dat kinderen van jongs af aan al leren om op hun niveau verantwoordelijk te zijn voor het grotere geheel van klas en school. Daarvoor is het niet genoeg de leerlingen opdrachten te geven en taakjes te laten uitvoeren. De leerkrachten kunnen de kinderen ook laten meebeslissen. Een instrument daarvoor is de groepsvergadering, waarin kinderen niet alleen mogen meepraten, maar samen ook écht besluiten nemen en uitvoeren. Geen schijn-democratie, maar echte inspraak!

Stapje voor stapje

Voor het team is het cruciaal om af te bakenen waarover de kinderen wel en waarover ze niet mogen meepraten. Tot hoever willen de leerkrachten gaan...

Lees verder op onze [website](#) bij 'Actueel': 'verkiezingen op school'.

Sol Cuijk
0485-316347

Aan- of afmelden nieuwsbrief?
Mail naar: info@sol-identiteitsbegeleiders.nl
www.sol-identiteitsbegeleiders.nl

Pesten

Hoe pak je op school pesten aan?

Pesten is van alle tijden, ik herinner het ook uit mijn eigen schooltijd. Leerkrachten traden vaak erg autoritair op, dat werkte even. Soms werd het juist erger, "Hij heeft geklaagd, we pakken 'm terug."

Pesten is (ab)normaal

Pesten is een 'normaal' groepsproces in negatieve groepen. De groep wil zich afzetten tegen anderen, een norm stellen voor gedrag. Jongens moeten goed kunnen voetballen. Meiden dragen dezelfde spijkerbroek. Dat is niet erg, totdat de norm met pressie wordt uitgeoefend. Vaker dan we denken, zit een leerkracht er alleen mee. "Ik moet er toch voor kunnen zorgen dat er in mijn groep niet gepest wordt!" Onderling tips uitwisselen kan helpen, maar je hebt allemaal je eigen stijl. Of de situatie wordt versimpeld: het kind moet weerbaarder worden, de moeder trekt het kind ook zulkere rare kleren aan etc. Het kind wordt een apart geval.

Probleem van de groep

In zo'n negatieve groep wordt een zondebok gezocht. Je moet het kind zich dan niet aan laten passen aan de klas, maar de klas met 'anders zijn' helpen omgaan. Een weerbaarheidstraining kan helpen, maar we moeten oppassen de schuld niet bij het kind te leggen. Bob van der Meer heeft veel over pesten geschreven en pleit ervoor het pesten stevig aan te pakken: de ouders straffen en opkomen voor de kinderen die gepest worden. Maar pesten gebeurt vaak stiekem en leerkrachten voelen soms weinig voor de rol van politieagent. Bij de steungroepaanpak, ook bekend als 'No Blame', krijgt de groep zelf meer verantwoordelijkheid. Kinderen worden geactiveerd om voor het gepeste kind op te komen. Het gaat niet om straf of wat er in het verleden is gebeurd en is oplossingsgericht. Ook deze aanpak is toe te passen in acute situaties.

Maatwerk

Wij helpen scholen in kaart te brengen wat zij nu aan pestpreventie doen, wat verder nodig is en hoe ze met pesten om zouden willen gaan. Waar mogelijk zoeken we aansluiting bij de SEO-methode. Ook kunnen we een korte training geven voor de steungroepaanpak. Een wondermiddel bestaat niet, maar door het breder te bespreken en door een concrete aanpak kun je heel veel bereiken.

Emmanuel Gerritsen is identiteitsbegeleider, trainer voor de Vreedzame School en specialist in specifieke thema's als pesten.

Meer over de steungroepaanpak leest u op onze [website](#) bij 'Actueel'

Sol Tilburg
013-5436314